

QVÆSTIO MEDICA

CARDINALITIIS DISPVATIONIBVS MANE DISCVTIENDA

IN SCHOLIS MEDICORVM, DIE IOVIS XXVI. FEBRVARII

M. TVSSANO FONTAINE, Doctore Medico, Præsides.

An μωσστήν μεντεν & σενσημ ακυι?

C OMMVNE quidem ille Medici cumulavit officium captandâ pascendi corporis opportunitate, qui eligendo præbendi cibi tempore tantùm valeat, vt explorata cuique constet valetudo, cum firmis viribus, opimo habitu, & cæteris corporis bonis à naturâ datis. Sed illa quæ magis animum spectant, homini inter animantes præcipua, & omni arte & studio colenda, vegeta mens, vegetique sensus: & in tantâ illarum rerum præstantiâ, earumdem sagax quædam sentiendi, & abdita quæque facillimè atque celerimè peruidendi vis ac facultas, haud paulò diligentioris Medici opus est, & omnia in victu humano ad perfectam mentis & sensuum aciem exigentis. Næ ille procudendi acuminis author & bonæ mentis artifex illud tenebit, apprimè ad alendum & vna acudendum hominem conueniens, magni ad mentem & sensum interesse, quibus & quando porissimùm cibis vtare: est enim ad vtrumque ciborum magna vis; cum vel ab optimis ambo sapissimè hebescant. Quare suam ipse aciem intender Medicus, vt videat quatenus quidque sit in alimentis curandum, cum ab illis homines vel *αυωσστής* vel acutus daturus sit. Et sedulo considerabit quàm commodè vnicuique diuisa sint edendi tempora, tum cum acutiùs in rebus cognoscendis viderit. Nam adeo quotidie frequentius pascendo corpore lumen aliquod sensibus, & quis inde nitro ingeniis accedat? An contra eadem semel in die edentibus, vel debilitata in rerum indagatone langucant, vel curatiora splendeant, edendi paucitate nitescant mente, sensuumque organis omnibus.

M ONOΞΙΤΗ vnicò in die solidioris cibi esu continetur, siue prandium illud fuerit, siue diurnis muneribus liberati ad edendum malint accedere. Rarò illa in morbis vsurpatur: fanis verò tam conuenit ad omnem ingenij laudem tendentibus, quam nemini vnquam contigit conuiuæ esse assiduo, & aptam ad res bene penitus noscendas vim & temperatam retinere: crebra enim ingluuies, omne animi acumen elidit, aut aliò detorquet, congestâ irarum & libidinis materie: spissiori autem in sanguine, crassis atque concretis spiritibus, sensus rerum imagines obscurius accipiunt. Pleniori euitato victu, incommoda in contraria currunt, qui de tenui tam multa dicunt ad mentis & sensuum aciem: est quoque enim victus parcius expoliendis hominibus impar, & consumptis, siue quibus animus vigere non potest, corporis viribus, atque nimium attritis, quâ poterant acui, mente & sensibus, ille homines efficit à rebus perspicaciùs intuentibus vel abhorrentes, vel iis leuibus & infeliciter harentes, amaros, difficiles, morosos, omnibus bilis atræ vitii cumulatifsimos. Quid victus medius: ne nunquam committat, vt remerè ingestis alimentis, meliorem illi sui partem prægrauent.

A T *μωσστήν* quantò certius reliquis victus generibus sumendi cibi tempus definit, tantò magis animum ab omni partium inferarum turbâ liberat, & diatæ cuiuscumque dotes complexa, siue colendo animo, siue corpori curando insituitur, incommoda rariùs admittit. Quotidie verò pluries edentibus, vt absoluta in ventriculo coctionis, sic repetendæ mensæ infinitum & interminatum tempus: calore autem propter frequentiorum ciborum appulsus semper laborante, nullum relinquitur naturæ spatium, quo animo integris viribus adesse possit seriâ & assidua rerum meditatione se se acuenti: par tum sensuum conditio, qui perenni nidore circumfusi, vix ad res percipiendas euigilant. Igitur quantum ab altero in die pastu ad alterũ vacat, tantum superest acuminis studiosis ad solertiam promouendam tempus, ad quam etiam jam diu ante illos comparauerit *μωσστήν*: à quâ sanguis prodit purior, magis tenuis, ac defæccatâ vtrâque bile, aptus ad omnes quæ homini insunt ad cognoscendum exactendas vires.

A CVMINIS vel in mente vel in sensu non vna laus, variè illa in hominibus efflorescit, pro variâ circa res oblatas vtriusque agitatione: laudis verò non vnus neque vna est vel detrendæ, vel obtinendæ ratio. Ingenium, illa quæ melioris indolis index esse solet *ἀγχιονία*, *ἐξελτία*, *σύνεισις*, & cætera omnes prudentiæ partes, ab vno mentis acumine apta sunt & suspensa, tametsi sine summâ sensuum simul omnium acie in multis clara & insignes fuerint; item insunt sensibus facultates, his animi virtutibus respondententes. Sed siue illæ sensus acuant, siue animum ornent, fundis illas extinguet *πολυφαγία*: extinctas, si quando reuiuifcere possint, excitabit quidem *μωσστήν*, innatas certè confirmabit. In quo dominantur Natura & Medicus; illa, dum tenuioris sanguinis affusione cerebri medullam sic temperauerit, vt par inde vis in singulos & inde haustos sensus manuerit: hic, dum sic animo & corpori consulit, vt quotidianos ventriculi cibos concoquentis ætus ita cum mente componat, vt quàm minimùm sinat hanc ab illo intercurbari.

Q VOTIDIE semel vel pluries esse eatenus conceditur, dum corpus conuenienter ali, & instantis viribus assignatum à Deo munus quisque tueri possit. Hæc autem seruandi corporis cura, & in sua cuiusque statione tenendi, vti nam & collocandi, esse Medicum tota est. Porrò ille pro dispari hominum conditione diffusimè viuendi leges statuit, & quos acuta mens non tantopere iuuat, obesse sensus nihil admodum impediunt, animo minùs quàm corpore industrios, hi vel bis in die & cibum & somnum capiunt, licet: atque iterum pastis mentem vna cum corpore pinguescere. At quibus propter intentum rebus inueniendis dijudicandisque animum, curatissimâ mentis acie opus est, summòque sensuum acumine, in his valeat nature consilium, ne hominem à rerum cogitatione frequentius propter cibum abduceret, intestina tot gyris implicantis, vt seruata in longum tempus annonâ, à cibo diutiùs illi vacare liceret, & mentem studio acueret. Quid post Naturam Medicus: quod illa comonstrauerit in vitâ longè optimum, hic statim occupauerit: & quotidianâ mensarum compressâ intemperie, indiâoque pastu vnicò, summum in homine sano bonum, acutam mentem, acutiùsque sensus, confirmandâ etiamnum valetudine, ac præscindendis morborum causis, tuebitur & augebit.

Ergo μωσστήν μεντεν & σενσημ ακυι.

Proponebat Lutetiæ MATTHÆVS THVILLIER, Ambianus, A. R. S. H. M. DC. LXV.